

som blev gjort gjælden under den grundlovgivende Forsamling; men han udtalte derfor ogsaa meget bestemt, at forsaavidt han nu ved det Forslag, han havde stillet, vilde gaae ind paa at foranstalte en Kirkecommission nedsat, det da ingenlunde maatte forstaaes saaledes, som om det deraf var Meningen, at en saadan skulde kræves eller endog blot bruges til derigennem at tilveiebringe en kirkelig Forsatning. Forsaavidt derved skulde forstaaes en heel fuldstændig Kirkeforsatning med en Repræsentation for Kirken, som skulde kunne komme til at staae, som han yttrede sig, — jeg har hans Ord liggende for mig — ved Siden af den lovgivende Magt, da udtaler Ministeren meget bestemt, at det var saa langt fra, at han tænkte paa noget Saadant, at han ikke blot ikke ansaae det for ønskeligt, men ligesvem vilde ansee det for farligt. Han udtaler bestemt, at der som man tænkte sig en saadan heel, omfattende Kirkeforsatning, der skulde, som jeg bemærkede, staae ved Siden af den verbdslige Lovgivning, da vilde det være en Desorganisation, og han spjæde til eller rettere sagt gjentog det paa et andet Sted, at det vilde føre til en saadan Adskillelse af Myndighederne, at derved vilde fremkomme en Tilstand, som vilde være forværvelig ikke blot i kirkelig, men ogsaa i borgerlig Henseende. Men medens Ministeren saaledes ingenlunde forudsatte Tilveiebringelsen af en saadan heel og omfattende kirkelig Forsatning, gif han netop ind paa den Tanke, at den Advilling af de kirkelige Forhold, som ogsaa han ansaae for en Nødvendighed, maatte foregaae gennem enkelte kirkelige Love, der skulde bringes frem angaaende de vigtigere kirkelige Spørgsmaal, som vare satte i Bevægelse. Det var netop med dette Formaal for Die, at han ønskede Samtykke til denne Bevilling og Nedsættelsen af en Commission, og han udtaler netop angaaende denne, at Meningen med Commissionen var, at den skulde fremkomme med Forslag angaaende saadanne enkelte vigtigere kirkelige Love, som kunde tjene til Kirkens Bedste, befæste Folketirken og fremme dens gavnlige Virksomhed uden paa nogen Maade at krænke den Religionsfrihed, som Grundloven giver. Men han spjæer endogsaa til, for at forebygge Misforstaaelse, at det dog

ingenlunde er saaledes meent, som om man ikke kunde fremme slige kirkelige Love, uden at disse kom frem gennem en saadan Commission, men at tværtimod det Modsatte efter hans Opfattelse var Tilfældet. Han berigtigede, som sagt, en Misforstaaelse, der var kommen frem, og hans Ord i den Henseende ere saa betegnende for den hele Stilling, som dengang fandt Sted, og det Standpunkt, hvorpaa navnlig denne Mand stod under disse Forhandlinger, at jeg med den ærede Formands Tilladelse maaskee kan oplæse disse Ord — de ere ikke saa overmaade mange. Han yttrede derom: „Det er en Misforstaaelse, naar det høitærede Medlem for Maribo Amts Ake Valgkreds“ — hvis Navn jeg ikke behøver at tilføie — „har meent, at jeg havde yttret, at jeg ikke kunde fremme kirkelige Love, uden at en saadan Forsamling var sammentaldt som den, hvorom her er Tale. Jeg har kun yttret, at man her fra en anden Side har fundet Betænkkelighed ved, at der kommer kirkelige Forslag af meget indgribende Betydning umiddelbart ind i Thinget og ikke gennem Regjeringen, ved hvilke Regjeringen altsaa ikke fik Veilighed til at indhente Erklæringer fra kirkelige Embedsmænd eller Andre, som man kunde tiltroe den kirkelige Indsigt, som kunde behøves til saadanne Sagers Bedømmelse. Naar jeg altsaa seer mig istand til at fremme nogen grundig kirkelig Lovgivning, saa vil jeg naturligvis ikke være forhindret deri, ved at der ikke var nedsat en saadan Commission; men jeg troer dog, at det paa en Tid, hvor saa mange vigtige, Kirkens hele Eksistens og dens Virksomhed vedkommende, Spørgsmaal røre sig, vil være rigtigt, at Kultusministeren understøttes ikke blot ved de Betænkninger, der indhentes fra de enkelte Biskopper, Provster eller andre Geistlige, men ogsaa ved en Sammentræden af disse tilligemed indsigtfulde og oplyste verbdslige Mænd, der da kunne træde sammen og udvekle deres Tanker med hinanden, og man kan maaskee lettere komme til et bedre Resultat derved, end naar man faaer disse affondrede Betænkninger fra forskjellige Geistlige.“ Det var saaledes Stillingen den Gang, seet fra den daværende Kirkeministeres Standpunkt. Jeg maa maaskee dermed endnu